

Tăcerea ca discurs religios

**Î.P.S. TEOFAN,
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei**

*„Vreme este pentru a tăcea,
vreme este pentru a vorbi”(Ecclesiast 3, 7)*

În vremurile vechi, mărturisitorul de cuvinte este cel ce are cea mai mare șansă de a convinge interlocutorul de justetea spuselor sale. „Cum vor auzi dacă nu li se va spune?”, insista Sfântul Apostol Pavel.

Rostirea cuvântului este, așadar, platforma obișnuită prin care este promovat un gând, este arătată o idee, este cunoscut un punct de vedere.

În vremurile vechi, așijderea precum acum, multvorbitorul nu se bucura totuși de o apreciere mare din partea celorlalți: „Ce mai dorește și acest semănător de vorbe?” se întrebau atenienii în areopagul unde propovăduia Sfântul Apostol Pavel.

Astăzi, mult mai mult decât altădată, cuvântul rostit sau scris și imaginea propagată prin diverse mijloace, își pierd din puterea lor de persuasiune. Sînt atît de multe cuvinte și imagini lansate către public, încît acesta manifestă tot mai multă rezervă față de tot ce aude, citește sau vede.

În acest context, tăcerea primește recunoașterea cuvenită în calitatea ei de izvor mărturisitor.

În lumea credinței, tăcerea are locul său bine definit. Un pustnic din Muntele Sinai arată că „tăcerea” „întru cunoștință este maica rugăciunii, izbăvirea din robie, păzirea focului, supravegherea gândurilor, straja în fața vrăjmașilor (...), prietena lacrimilor, adaos de cunoștință (...), înaintare nevăzută, urcuș neobservat”(Sf. Ioan Scărarul).

Tăcerea primește acest dar pentru că izvorăște din „tăcerea lui Dumnezeu”, precum cuvântul autentic are drept rădăcină Cuvântul lui Dumnezeu. De fapt, spune un gânditor occidental după o experiență în Muntele Athos, există o interpenetrare între cuvintele omului și tăcerea Domnului. „Dacă vorbele noastre ies cu adevărat din tăcerea lui Dumnezeu, atunci noi îi vom conduce pe oameni către aceeași tăcere. Cîțiva au auzit cuvintele lui Iisus, dar foarte puțini au auzit tăcerea Lui. Ascultă. Păstrează tăcerea și tăcerea te va păstra lîngă Dumnezeu”(Jean-Yves Leloup, *Cuvinte din Muntele Athos*).

Conștiința creștină autentică a recunoscut totdeauna dimensiunea mărturisitoare, rostul călăuzitor al tăcerii. Aceasta pentru că în fața „tainei”, și în creștinism tot ce

este esențial este „taină”, se cuvine a păstra tăcerea. „Tot trupul să tacă” în fața tainei Morții lui Hristos, glăsuiește Biserica în ajun de Înviere.

Creația universului din nimic, Întruparea Fiului lui Dumnezeu, Moartea și Învierea Lui – adică întreg conținutul textului și discursului religios creștin – nu pot fi explicate prin cuvinte. Cuvintele nu cuprind taina. Dimpotrivă. Uimirea însă, contemplația în tăcere, simțirea inimii, lumina care străbate tainic mintea dau frânturi de răspuns.

Cuvânt sau tăcere. Cuvânt și tăcere. În cele din urmă, nici cuvântul nici tăcerea nu au valoare în sine. Cuvântul în sine poate deveni vorbărie, precum și tăcerea în sine se poate transforma în agitație launtrică nemărturisită exterior.

„Există câte un om care grăiește zeci de mii de cuvinte folositoare și i se socotește ca tăcere. Și este altul care grăiește un singur cuvânt deșert și i se socotește ca și când ar fi călcat în picioare toate învățăturile Mântuitorului” (Varsanufie și Ioan).

Cuvântul înțeleptului din vechime își păstrează, așadar, actualitatea: „*Vreme este pentru a tăcea, vreme este pentru a vorbi*” (Ecclesiast 3, 7). Cine tace când este bine să tacă și cine glăsuiește când este bine să glăsuiască, acela a descoperit calea către Dumnezeu, drumul către semeni și către sine.